

Schengen - výhody i nevýhody

09.listopadu 2007 Petr Mach

Na přelomu roku se má Česká republika připojit k tzv. Schengenské dohodě, tj. zrušit kontroly na hranicích s ostatními signatáři dohody. Při cestě do Bratislavy i Mnichova tedy na hranicích pouze přibrzdíme a budeme pokračovat do ciziny bez ukazování pasu pohraniční policii.

Rakušané už nemají strach

Vládu ČR je třeba pochválit za to, že zvládla technickou přípravu a přesvědčila stávající signatáře, že jsme to zvládli a že tedy pro ně otevření hranic mezi nimi a námi nepředstavuje hrozbu.

To není úplně triviální, protože řada občanů i politiků v Rakousku či na západ od nás může mít strach, že k nim budou nekontrolovaně proudit nežádoucí osoby z východu, ať již čeští občané, nebo lidé, kteří nebudou účinně zadrženi na vnější hranici schengenských států, tj. na hranicích Polska či Slovenska s postsovětskými republikami.

Na druhé straně vláda přehání, když - ústy premiéra - přirovnává odstranění pohraničních kontrol ke stříhání ostatních drátů po roce 1989. Stříhání drátů bylo nesrovnatelně větší změnou. Znamenalo symbolický konec totality. Dráty totiž vztyčil náš stát na obranu před útokem svých občanů ze země. Běžné hraniční kontroly jsou naopak ochranou ostatních zemí před vstupem nežádoucích osob k nim od nás a naší ochranou před vstupem nežádoucích osob z ciziny do naší země. Se svobodou, tedy vztahem mezi občanem a jeho státem, tato běžná hraniční kontrola nemá nic společného.

Také není úplně přesné vydávat vstup do Schengenu za vrchol evropské integrace. Ministr vnitra uvedl, že „padá poslední zeď, která nás dělí od plnoprávného členství v Evropské unii“. Schengenská dohoda ale původně neměla s Evropskou unií nic společného a v Schengenu mohou být i země, které nejsou v EU. K dohodě tak patří např. Island či Norsko, které nejsou v EU. Naopak do Schengenu nepatří členské země EU, Velká Británie a Irsko. Británie a Irsko mají mezi sebou podobnou dohodu (Common Travel Area), do které patří ještě další tři malé ostrovní státy, které nejsou v EU - Ostrov Man, Jersey a Guernsey.

Schengen musí být výhodný

Dohody tohoto typu mají své výhody i nevýhody a vyplatí se je uzavřít, když výhody převládají, a vypovědět, když nevýhody převládají. Proto nemají svůj „Schengen“ mezi sebou např. USA a Mexiko nebo Izrael a Jordánsko, byť by tím nepochybně tyto země také uspořily svým lidem fronty na hranicích - rizika jsou ale větší.

Riziko Schengenu také existuje a je tím větší, čím rozsáhlejší Schengen je. Kontrola na hranicích ve svobodném suverénním státě slouží k ochraně svých vlastních občanů před příchodem nežádoucích osob.

Kdo mohou být ony „nežádoucí osoby“ v případě českého vstupu do Schengenu? Vzpomeňme si např. na hordy mladých italských komunistů, kteří pod heslem „no pasaran!“ přijížděli vlakem na násilné protesty do Prahy u příležitosti zasedání Mezinárodního měnového fondu v roce 2000. Vzpomeňme si, jak policie nepouštěla do země ozbrojené německé fotbalové chuligány, nebo jak český soud zakázal dvěma německým pedofilům vstup do České republiky za zneužívání českých dětí.

K čemu takový soudní zákaz od ledna bude? Snadněji se bude také opouštět republika všem Pitrům a Krejčířům. Dennodenní kontrola na hranicích končí. Schengen znamená zelenou na hranicích pro slušné občany i zelenou pro zločince.

Česká republika vstupuje do Schengenu na základě Smlouvy o přistoupení k EU. To je ale spíš nevýhoda než výhoda. Zatímco Norsko či Island mohou schengenskou dohodu kdykoliv vypovědět (když by měly pocit, že k nim proudí nekontrolovaně nežádoucí osoby z ostatních zemí), my nemůžeme jen tak vypovědět část smlouvy o přistoupení k EU a zbytek ponechat.

Vláda se navíc rozhodla za informování občanů o našem připojení k schengenské dohodě utratit 25 milionů korun (kampaň se semaforem, na kterém je třikrát zelená). Považuji to za zbytečně vynaložené peníze daňových poplatníků. Myslím, že lidé postupně sami poznají, že na hranici zmizela značka STOP. Jen doufejme, že členství v Schengenu poznáme spíš na pohodlném cestování než na nárůstu aktivity zahraničních zločinců.